

La "Festa de la Nit de Sant Joan" i el manifest de l'Institut

La «Festa de la Nit de Sant Joan», que celebra anualment l'Institut d'Estudis Eivissencs, va tenir enguany per escenari, en aquesta quinta convocatòria, l'explanada de l'església de l'altívol poble eivissenc de Sant Joan de Labritja. La concurrència de públic va ser absolutament inesperada. Un milenar llarg de persones participaren en aquesta manifestació popular de l'Institut, així com també en altres activitats culturals, esportives i recreatives promogudes per l'Ajuntament i la Parròquia de Sant Joan. Sense cap dubte, el fet d'organitzar la «Festa» en el mateix poble que celebrava el seu patró fou un factor decisiu en l'afluència de gent de pertot arreu, identificada en un mateix esperit eivissenc i festiu. Com cada any, aquesta data tan assenyalada va ser aprofitada per clausurar el «Curs de Llengua Catalana», patrocinat per l'Institut, amb l'entrega de llibres als alumnes més distingits. Altra vegada es va remarcar la necessitat de prendre consciència col·lectiva del que significa el coneixement normal de la nostra llengua per tal de poder dur a terme la immensa tasca cultural que se'ns presenta a nivell de poble. El Secretari del jurat del «Premi de la Nit de Sant Joan» 1975, Joan Mari Cardona, va llegir l'acta per la qual es concedia el «Premi» al treball «Gloses i estribots», recopilat per les escoles de Can Bonet, de Sant Antoni, i l'accessit «Institut d'Estudis Eivissencs», als alumnes de la Graduada de Sant Jordi pel seu «Estudi monogràfic del Pla de ses Salines». Josep Piña Ramon, aleshores President en funcions de l'Institut, va entregar el premi i l'accessit als escolars guanyadors. D'altra banda, la llibreria «Esquix», de Vila, els va obsequiar amb diversos lots de llibres. Cal recordar que el «Premi de la Nit de Sant Joan» està dotat amb 10.000 pessetes per a cada categoria —en el cas present, la categoria B va quedar deserta, sobretot perquè ningú no s'hi presentava— i duu implícita la publicació dels treballs guanyadors. Tota una colla d'ahots de les escoles de Can Bonet llegiren unes mostres simpàtiques i expressives de les «Gloses i estribots», i un colorit grup d'alumnes de l'escola del Puig d'En Cristòfol, de Santa Gertrudis, que també concursava amb una comèdia titulada «S'oli de ratolí», va mostrar al públic els nombrosos personatges eivissencs de l'obreta. Llàstima que les dificultats acústiques no els en permetessin una breu representació d'alguna escena. Tot seguit, el Secretari de l'Institut d'Estudis Eivissencs, Nèstor Torres, va llegir, amb tot enèrgic i incisiu, el manifest que tradicionalment elabora la Comissió Executiva de l'Institut, i que reproduïm més avall. Després d'un curt parèntesi, el grup «Uc» va oferir un recital, tan variat com divertit, de cançons del nostre folklore, que foren acompanyades en diverses ocasions pels espectadors i interrompudes massa vegades per la Benemèrita, preocupada pel mal estacionament de molts de cotxes a la carretera i demanant insistentment que fossin retirats a llocs més adequats. I com sempre la «Festa» s'acabà amb un esplèndid fogueró...

Bona nit a tots, i molts anys i bons a la gent del terme de Sant Joan, que celebra les seues festes patronals. L'Institut d'Estudis Eivissencs us dona les gràcies per haver-nos convidat a participar en aquesta vetllada, que podria ser el començall del camí que ens dugui a descobrir entre tots quina és l'autèntica cultura eivissenca.

No podem admetre de cap manera que la cultura que ens imposen a través de les escoles i altres organismes oficials i privats deixi de banda tantes i tantes coses d'Eivissa i Formentera. Ni la nostra llengua, ni les nostres cançons i jocs, ni la nostra història, ni la nostra economia, ni la nostra literatura, ni les nostres cases pageses, ni moltes altres coses, són prou conegudes pels mateixos eivissencs i formenterers, perquè tota aquesta realitat cultural és amagada i falsificada, precisament per aquells que més presumeixen de cultura.

Per posar alguns casos concrets, hem vist una «Semana Cultural de Ibiza» amb un presupost immens, i que llevat d'alguna exposició i dels cans pagesos, no va atendre gaire la nostra cultura. Veim cada dia com s'aprofiten de les nostres illes amb intencions pesseteres. Fa poc, alguns senyors

Els alumnes de les escoles de Can Bonet, guanyadors del «Premi de la Nit de Sant Joan» 1975.

volien carregar-se el mercat pagès en nom del patrimoni cultural, com si fossin coses contràries. El museu d'art contemporani està girat d'esquena a la gent d'Eivissa i Formentera. Es fan actes culturals tan cars, que només hi poden anar quatre gats. Es gasten dinerals amb festivals interna-

cionals, i poca cosa o res en la nostra pròpia cultura. I per acabar, hi ha gent que es pensa que la cultura de les nostres illes no serveix més que com a atractiu folklòric per als estrangers.

La cultura no ha de ser mai una cosa imposada des de dalt, no ha de servir mai perquè uns s'aprofitin dels altres.

Volem una cultura viva i popular, que permeti que tots els aspectes de la realitat eivissenca i formenterera puguin desplegar-se al màxim, i que les formes de vida i d'expressió del nostre poble puguin avançar i créixer en plena llibertat. I perquè això arribi a ser així, és necessari que tots puguem fer sentir la nostra veu sobre totes les coses que ens afecten.

Per això hem vist amb alegria la declaració que han fet els nostres bisbes «perquè la nostra llengua recobri en l'ensenyament i en els mitjans de comunicació social aquell lloc que li és propi com a veu normal de la cultura de tot un poble», i defensant «el dret dels pobles a expressar-se en la seua llengua i cultura pròpies». És una llàstima, però, que aquesta declaració hagi sortit tan tard, i que els mateixos capellans, a la pràctica, contradiguin les seues recomanacions.

També hem vist amb satisfacció com les Reials Acadèmies de Llengua i d'Història de Madrid, amb motiu d'una absurda polèmica a la premsa de València, han proclamat públicament la unitat cultural de les terres catalanes. Uns senyors tan poc sospitosos han afirmat: «el valenciano es una variante dialectal del catalán. Es decir, del idioma hablado en las islas Baleares, en la Cataluña francesa y española, en una franja de Aragón, en la mayor parte del País Valenciano, en el principado de Andorra y en la ciudad sarda del Alguer», i encara, més endavant, diuen: «Es culturalmente aberrante todo intento —como el que contemplamos— de desmembrar el País Valenciano de la comunidad idiomática y cultural catalana».

Totes les cultures minoritàries de l'Estat espanyol veuen atacada amb freqüència la seua unitat, i la seua vida, ja precària, arriba a voltes a situacions dramàtiques.

A Eivissa mateix tenim mostres de gent que pretén negar que siguem catalans de llengua i cultura, però no ens deixem enganyar: són precisament els qui s'aprofiten de la nostra cultura o ens en volen imposar una altra, els qui diuen coses tan peregrines. El mal és que sempre hi ha despistats que se'ls creuen.

Però, a pesar de tot, la nostra cultura es va obrint pas, cada dia més, entre les dificultats, i la

Jurat qualificador del «Premi de la Nit de Sant Joan». D'esquerra a dreta, Joan Mari Cardona, Secretari del Jurat, i Joana M.ª Ferrer, Francesc Parcerisas, Marià Serra Planells i Miquel Torres Torres.

pròxima celebració d'un Congrés de Cultura Catalana pot ser molt important per al nostre futur.

I mirant cap aquest futur, els eivissencs i formenterers hem de fer constar les nostres exigències, amb tota la força que faci falta:

—Volem que la nostra cultura sigui considerada tal com té dret i mereix, per tots aquells organismes oficials o privats que ara l'amaguen sistemàticament, la donen amb compta-gotes, i l'arraconen a un paper vulgar i folklòric.

—Volem escoles i biblioteques que permetin conèixer bé la nostra cultura, i, per tant, que tots els Ajuntaments d'Eivissa i Formentera emprenguin una nova política cultural. L'Ajuntament de Sant Joan pot portar la iniciativa en aquesta empresa.

—I que consti que, de la mateixa manera que exigim que la nostra cultura sigui respectada, volem que es respecti també la dels forasters que vénen aquí a treballar. Que quedi ben clar que és precisament aquesta actitud actual d'ignorar i amagar la nostra cultura, la que fa que els forasters no puguin conèixer fàcilment la llengua que parlem, i per això queden al marge i no podem conuiuïre tots en un ambient de respecte i comprensió.

Que la festa d'avui, una de les més vives entre el nostre poble, sigui, com dèiem en començar, la primera passa del camí que ens porti a una cultura més nostra, més autèntica i més lliure:

Molts anys i bons a tots.

COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS EIVISSENSCS

Sant Joan de Labritja, 23 de juny de 1975.